

UCHWAŁA NR XIV/82/25
RADY GMINY GILOWICE

z dnia 31 marca 2025 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Gilowice na lata 2025-2027

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 z późn. zm.), oraz art. 176 pkt 1 oraz 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 49) Rada Gminy Gilowice uchwala co następuje:

§ 1.

Uchwala się Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Gilowice na lata 2025-2027 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

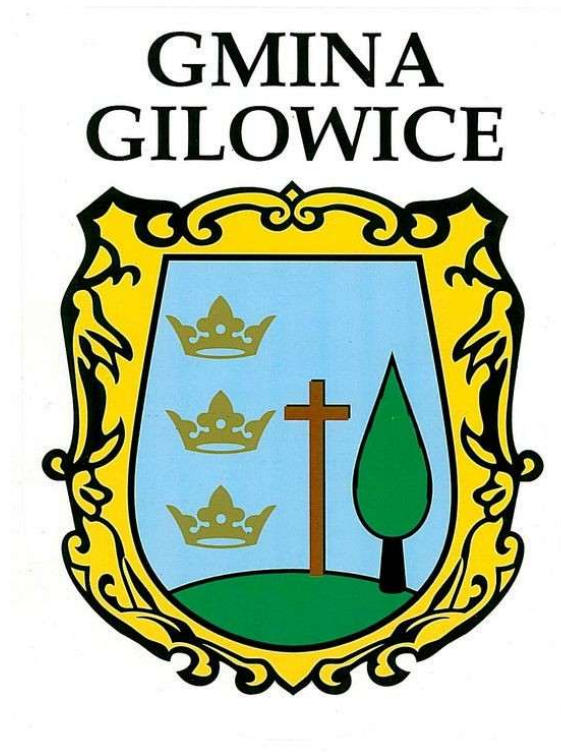
Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Gilowice.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy
Gilowice

Mirosław Pyclik

**GMINNY PROGRAM
WSPIERANIA RODZINY
W GMINIE GILOWICE
NA LATA 2025 – 2027**

Gilowice 2025 r.

Spis treści:

I. Wprowadzenie	3
I. 1 Uwarunkowania prawne podejmowanych działań	4
II. Diagnoza środowiska lokalnego	5
II. 1. Sytuacja demograficzna	5
III. Analiza sytuacji rodzin objętych wsparciem instytucjonalnym	6
III.1. Charakterystyka rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej	6
III.2. Charakterystyka rodzin i osób korzystających z innych form wsparcia	11
IV. Zadania gminy w zakresie wspierania rodziny i systemie pieczy zastępczej ..	12
V. Zasoby gminy	18
VI. Analiza SWOT	19
VII. Odbiorcy Programu	21
VIII. Cele i zadania programu	22
IX. Realizatorzy Programu	24
X. Źródła finansowania Programu	24
XI. Monitoring i ewaluacja Programu	24
XII. Spodziewane rezultaty programu	25

Spis tabel:

1. Podstawowe wskaźniki demograficzne dotyczące Gminy Gilowice.....	5
2. Liczba osób/rodzin korzystających z pomocy społecznej w Gminie Gilowice w latach 2022 – 2024	7
3. Typy rodzin objętych pomocą społeczną	7
4. Powody przyznania pomocy społecznej w Gminie Gilowice w latach 2022 – 2024	9
5. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń i wsparcia instytucjonalnego w latach 2022 – 2024	12
6. Rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny w latach 2016-2024	16
7. Liczba dzieci przebywających w systemie pieczy zastępczej w latach 2016-2024:	17
8. Instytucje realizujące działania na rzecz dziecka i rodziny	18

Spis wykresów:

1. Najczęstsze powody przyznania pomocy społecznej w Gminie Gilowice w latach 2022 – 2024	10
--	----

I. Wprowadzenie

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Gilowice na lata 2025-2027 jest dokumentem opracowanym w celu realizowania przez wspólnotę samorządową konstytucyjnej zasady udzielania szczególnej pomocy rodzinie i dziecku.

Podejmowane w ramach programu zadania koncentrować się będą nie tylko na dziecku ale na całej rodzinie, również w sytuacjach, gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczej. Prawidłowe funkcjonowanie rodziny ma wpływ na to, jak kształtują się nasze prawidłowe wartości.

Rodzina to mała grupa społeczna szczególnego rodzaju. Charakteryzuje się silnymi więziami emocjonalnymi i formalnymi, które występują pomiędzy jej członkami.

Mówiąc o rodzinie z socjologicznego punktu widzenia, mówimy o niej jako o grupie pierwotnej. To taka grupa, do której należymy od momentu narodzin aż do śmierci, bez względu na to czy tego chcemy czy nie.

Rodzina to również grupa formalna, mająca określoną prawnie strukturę, cele i normy w ramach których funkcjonuje w społeczeństwie. W rodzinie zaspokajane są wielorakie potrzeby jej członków. Rodzina stanowi dla dziecka najlepsze naturalne środowisko, w którym otoczone indywidualną opieką ma możliwość zaspakajania swoich potrzeb, dzięki czemu może się odpowiednio rozwijać. W prawidłowo funkcjonującej rodzinie dziecko czuje się bezpiecznie, jest pewne siebie, ufne wobec rodziców, a także otwarte wobec innych ludzi, zachowuje się przy tym swobodnie. Rodzina ma ogromne znaczenie dla życia i prawidłowego rozwoju dziecka, które jest całkowicie uzależnione od świata dorosłych. Rodzina pozostaje dla ogromnej większości dzieci i dorosłych podstawowym zespołem wspólnoty życia. Dla wielu dom staje się podporą emocjonalną, ostoją bezpieczeństwa.

Dokonujące się zmiany społeczne i gospodarcze niosą ze sobą wiele skutków pozytywnych, ale również negatywnych. Kiedy następuje dezorganizacja role w rodzinie ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi, moralnymi oraz społecznymi. Współczesne rodziny mają wiele trudności w odnalezieniu się w zmieniającej się rzeczywistości. Choroba alkoholowa, uzależnienia, przemoc w rodzinie, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to główne problemy dezorganizujące życie rodzin. Aktualnym zagrożeniem jest również rozwój cywilizacji. Normy, wartości i zasady moralne „tłumione” są poprzez świat telewizji, internetu, mediów społecznościowych. Postawy wielu ludzi nacechowane są lękiem przed przyszłością, rozczarowaniem.

Wiele związków się rozpada. Rodzice są zapracowani, nie zwracają uwagi na potrzeby dziecka (głównie emocjonalne).

Zasady i formy wspierania rodzin przeżywających trudności w spełnianiu swoich funkcji, borykających się z problemami opiekuńczo – wychowawczymi określone zostały w ustawie z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Na mocy art. 3 ust.1 tej ustawy obowiązek wspierania rodzin z problemami spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz organach administracji rządowej. Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, zwłaszcza wielodzietne i niepełne, mają prawo do szczególnej pomocy ze strony władz publicznych.

Występowanie rodzin dysfunkcyjnych i niewydolnych wychowawczo to składowa wielu czynników, wynikających zarówno z problemów istniejących wewnątrz danej rodziny (np. brak jednego rodzica, ubóstwo, długotrwała choroba, alkoholizm, narkomania, przemoc), jak i z uwarunkowań społecznych (np. upadek znaczenia instytucji małżeństwa, kryzys ekonomiczny, bezrobocie, migracje, wpływ otoczenia).

Działania naprawcze zmierzają do przywrócenia rodzinie zdolności do prawidłowego wypełniania swoich ról i opierają się na zmianie negatywnych zachowań oraz poszukiwaniu rozwiązań w trudnych sytuacjach. Pomoc powinna koncentrować się na wspomaganiu osób i rodzin wymagających wsparcia w osiągnięciu możliwie pełnej aktywności społecznej, a także wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do pełnego i samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie. Problemy występujące w rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych i kompleksowych rozwiązań.

I. 1. Uwarunkowania prawne podejmowanych działań.

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej jest najważniejszym aktem prawnym regulującym wszystkie aspekty życia członków naszego społeczeństwa. Jest to akt prawny najwyższej wagi, któremu powinny być podporządkowane ustawy i rozporządzenia dotyczące różnych sfer życia społecznego. Realizując „Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Gilowice na lata 2025-2027” należy brać pod uwagę w szczególności:

- ✓ Ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
- ✓ Ustawę z dnia 4 listopada 2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.
- ✓ Ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.
- ✓ Ustawę z dnia 11 lutego 2016r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.
- ✓ Ustawę z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych.
- ✓ Ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej.
- ✓ Ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
- ✓ Ustawa z dnia 7 września 2007r. o pomocy osobom uprawnionych do alimentów.
- ✓ Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r o Karcie Dużej Rodziny.

II. Diagnoza środowiska lokalnego

II. 1. Sytuacja demograficzna

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Gilowice na lata 2025 – 2027 powstał w oparciu o diagnozę społeczności gminy Gilowice, problemów rodzin opracowaną m.in. na podstawie danych statystycznych pochodzących ze źródeł ewidencji ludności Urzędu Gminy w Gilowicach, rejestrów i sprawozdań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z danych placówek oświatowych. Punktem wyjścia do określenia zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest analiza danych o osobach i rodzinach objętych wsparciem ośrodka pomocy społecznej. Dla potrzeb opracowania niniejszego Programu zebrano informacje nt. liczby mieszkańców, ilości dzieci z terenu gminy w placówkach oświatowych, skali korzystania ze świadczeń pomocy społecznej, a także innych świadczeń realizowanych przez gminę i gminne jednostki organizacyjne.

Zgodnie z danymi uzyskanymi z Urzędu Gminy w Gilowicach w dniu 31 grudnia 2024r. Gmina Gilowice liczyła 6 165 mieszkańców zameldowanych na pobyt stałe, 6 206 mieszkańców deklarujących zamieszkanie na terenie gminy.

Tabela 1. Podstawowe wskaźniki demograficzne dotyczące Gminy Gilowice:

Lp.	Wskaźnik – ludność gmina Gilowice	2018	2021	2024
1.	Ludność	6 184	6 189	6 165
2.	Liczba osób do 18 roku życia	1 359	1370	1278
3.	Liczba osób w wieku produkcyjnym Kobiety od 18 do 60 Mężczyźni od 18 do 65 roku życia	3 922	3892	3676
4.	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym Kobiety > 60 Mężczyźni > 65 roku życia	903	927	1211
5.	Urodzenia	70	58	58
6.	Zgony	59	93	49

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazywanych przez Ewidencję Ludności UG.

Analiza danych demograficznych mieszkańców gminy Gilowice w 3 letnich interwałach mierzonych działaniami zaplanowanymi w kolejnych edycjach gminnych programów wspierania rodziny wskazują, że zmiany demograficzne na terenie gminy nie odbiegają od zmian obserwowanych w szerszej perspektywie demograficznej, a zatem obserwujemy niewielki spadek w liczbie ogólnej mieszkańców gminy, w liczbie osób do 18 roku życia, oraz w liczbie osób w wieku produkcyjnym, natomiast wzrost w liczbie osób w wieku poprodukcyjnym.

Na terenie gminy z wyłączeniem 2021 roku (okres pandemii) utrzymują się dodatni przyrost naturalny, przy jednoczesnym spadku liczby urodzeń.

III. Analiza sytuacji rodzin objętych wsparciem instytucjonalnym na terenie Gminy Gilowice.

III. 1. Charakterystyka rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej.

W przypadkach, gdy rodzina nie podołała problemom codziennego życia i jej funkcjonowanie w obecnym stanie stało się niemożliwe, należy podjąć interwencję polegającą na zapewnieniu bezpieczeństwa dla wszystkich jej członków, a ponadto podjąć pracę na rzecz przywrócenia zdolności rodziny do prawidłowego funkcjonowania.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gilowicach jest głównym realizatorem zadań pomocy społecznej. Ponadto realizuje inne zadania mające na celu wsparcie rodziny, a w szczególności należące do kompetencji gminy na podstawie ustaw:

- ✓ o świadczeniach rodzinnych;
- ✓ o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci;
- ✓ o pomocy osobom uprawnionym do alimentów;
- ✓ o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- ✓ Karty Dużej Rodziny;
- ✓ „Za Życiem”;
- ✓ o dodatkach mieszkaniowych,
- ✓ o dodatkach osłonowych.

Pomoc społeczna jest elementem składowym systemu zabezpieczenia społecznego. Stosownie do art. 2 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej jest ona instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Ustawa o pomocy społecznej określa przesłanki udzielania pomocy osobom i rodzinom, do których należą w szczególności:

- ✓ ubóstwo;
- ✓ sieroctwo;
- ✓ bezdomność;
- ✓ bezrobocie;
- ✓ niepełnosprawność;
- ✓ długotrwała lub ciężka choroba;

- ✓ przemoc w rodzinie;
- ✓ potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi;
- ✓ potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności;
- ✓ bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych;
- ✓ trudność w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą;
- ✓ trudność w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- ✓ alkoholizm lub narkomania;
- ✓ zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa;
- ✓ klęska żywiołowa lub ekologiczna.

Tabela 2. Liczba osób/rodzin korzystających z pomocy społecznej w Gminie Gilowice w latach 2022 – 2024

lata	ludność w gminie Gilowice	osoby objęte pomocą społeczną	% wszystkich mieszkańców Gminy Gilowice	liczba rodzin objętych pomocą społeczną
2022	6 187	393	6,35%	147
2023	6 186	341	5,51%	133
2024	6 165	226	3,66%	91

źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gilowicach

W latach 2022 – 2024 z różnych form pomocy skorzystało od 6,35% do 3,66% wszystkich mieszkańców Gminy Gilowice. Liczba osób i rodzin w latach 2022, 2023 utrzymuje się na porównywalnym poziomie. Rok 2024 przyniósł spadek liczby osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej.

Tabela 3. Typy rodzin objętych pomocą społeczną:

		2022		2023		2024	
		Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	ogółem	Liczba rodzin	ogółem	Liczba osób w rodzinach
Rodziny ogółem		147	393	133	341	91	226
o liczbie osób	1	64	64	65	65	46	46
	2	20	40	13	26	9	18
	3	14	42	13	39	10	30
	4	21	84	18	72	12	48
	5	13	65	11	55	4	20
	6 i więcej	15	98	13	84	10	64
w tym: rodziny z		59	263	50	222	29	127

dziećmi							
liczba dzieci	1	12	30	10	27	7	19
	2	18	68	16	61	10	37
	3	15	75	10	46	3	13
	4	10	62	12	74	6	37
	5	3	21	2	14	3	21
	6	0	0	0	0	0	0
	7 i więcej	1	7	0	0	0	0
w tym: rodziny niepełne		15	50	11	29	8	23
liczba dzieci	1	5	10	5	10	3	7
	2	4	12	5	15	4	12
	3	4	18	1	4	1	4
	4 i więcej	2	10	0	0	0	0
w tym: rodziny emerytów i rencistów		8	8	18	39	9	9
o liczbie osób	1	1	2	10	10	2	4
	2	3	9	4	8	4	12
	3	6	34	1	3	3	15
	4 i więcej	8	8	3	18	9	9

źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gilowicach

Wśród ogółu rodzin korzystających z pomocy społecznej :

- w 2022 r. rodziny z dziećmi stanowiły 40,13 %, w tym rodziny niepełne to 10,20 %,
- w 2023 r. rodziny z dziećmi stanowiły 37,57 %, w tym rodziny niepełne to 11,27 %,
- w 2024 r. rodziny z dziećmi stanowiły 31,86 %, w tym rodziny niepełne to 8,79 %,

Dokonując szczegółowej analizy typów rodzin objętych pomocą społeczną zauważyć można, iż pomoc kierowano przede wszystkim do rodzin z jednym dzieckiem oraz z dwojgiem lub trojgiem dzieci. Na przestrzeni lat obserwowalna jest lekka tendencja spadkowa stosunku rodzin z dziećmi do ogółu osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej. W przyczynach obserwuje się wzrost samodzielności ekonomicznej rodzin z dziećmi wynikającej z uruchomienia pakietu świadczeń socjalnych takich jak: Rodzina 800+, Świadczenie Dobry Start, Rodzinny Kapitał Opiekunczy.

W systemie pomocy społecznej pozostały te rodziny, które pomimo wsparcia ze strony państwa borykają się z trudnościami, których nie są same w stanie pokonać.

Tabela 4. Powody przyznania pomocy społecznej w Gminie Gilowice w latach 2022 – 2024:

Powód przyznania pomocy		2022		2023		2024	
		ogółem liczba rodzin	liczba osób w rodzinach	ogółem liczba rodzin	liczba osób w rodzinach	ogółem liczba rodzin	liczba osób w rodzinach
1	ubóstwo	46	114	39	83	32	61
2	sieroctwo	0	0	0	0	0	0
3	bezdomność	2	2	3	3	1	1
4	potrzeba ochrony macierzyństwa	21	111	19	101	11	60
5	w tym (z wiersza 4): potrzeba ochrony wielodzietności	11	64	10	62	6	38
6	bezrobocie	27	72	26	78	24	62
7	niepełnosprawność	29	55	26	51	23	41
8	długotrwała lub ciężka choroba	32	51	31	51	21	31
9	bezradność w sprawach opiek.- wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	15	68	19	74	12	43
10	w tym (z wiersza 9): rodziny niepełne	5	19	11	35	5	17
11	rodziny wielodzietne	9	57	7	43	5	27
12	przemoc w rodzinie	1	3	0	0	1	4
13	potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0	0	0
14	alkoholizm	5	7	9	17	2	2
15	narkomania	0	0	1	1	1	1
16	trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	2	4	2	2	1	1
17	trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy (art. 7 pkt 11)	0	0	0	0	0	0
18	zdarzenie losowe	2	4	2	4	0	0
19	sytuacja kryzysowa	0	0	0	0	0	0
20	klęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0	0	0

źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gilowicach

Głównymi powodami uzyskania wsparcia z systemu pomocy społecznej w latach 2022 – 2024 w Gminie Gilowice były w szczególności: ubóstwo, a w następnej kolejności: długotrwała choroba, niepełnosprawność, bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, potrzeba ochrony macierzyństwa. W 2022 r. z powodu ubóstwa pomoc skierowano do 46 rodzin. Liczba rodzin w kolejnych latach ulegała systematycznemu spadkowi. Liczba rodzin objętych wsparciem z powodu bezrobocia pozostaje na

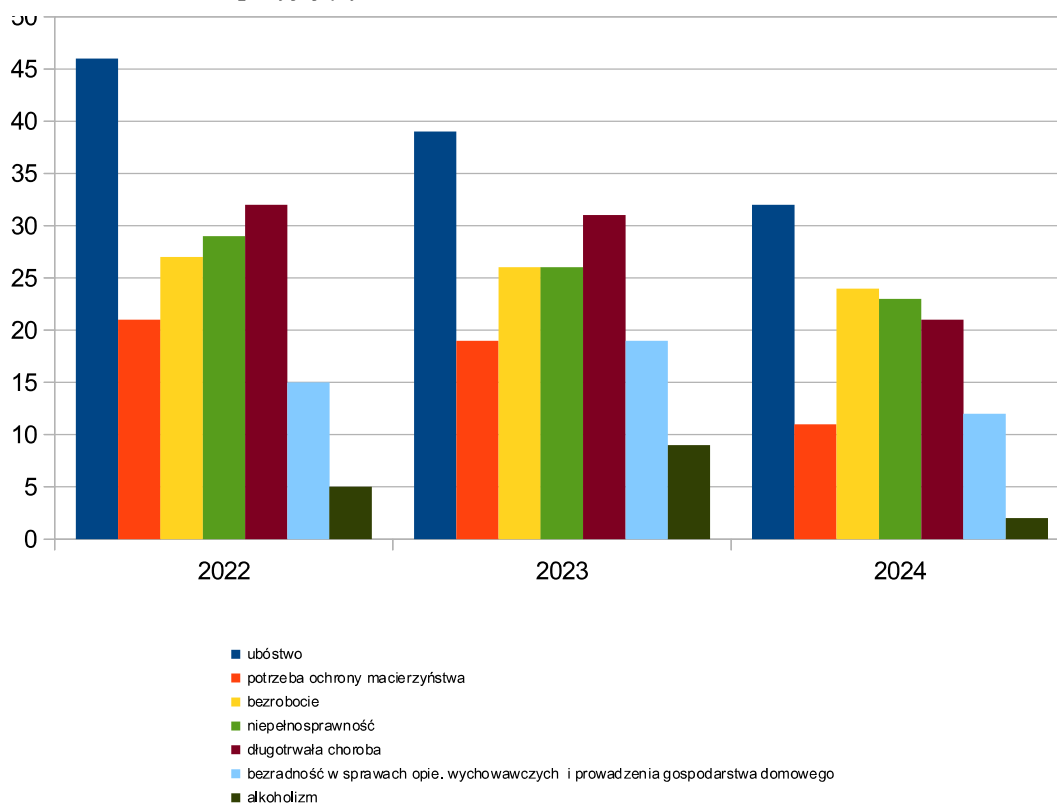
porównywalnym poziomie. Najwięcej rodzin skorzystało z pomocy z tego powodu w roku 2022 roku. Istotnym powodem udzielenia pomocy społecznej była również bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych.

W okresie analizy 2022 r. – 15 rodzin, w 2023 r. - 19 rodzin, w 2024 r. - 12 rodzin. Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych jest częstym powodem udzielania wsparcia i często musi to być wsparcie wieloobszarowe.

Nadal na wysokim poziomie pozostaje liczba rodzin objętych wsparciem pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby. W 2022 roku z w/wym. powodu pomocy udzielono 29 rodzinom, w 2023 roku - 26 rodzin, a w 2024 roku -23 rodziny. Powodem przyznania pomocy w tut. ośrodku była również niepełnosprawność. Liczba rodzin korzystających z systemu pomocy społecznej utrzymywała się na poziomie 29-26-23 rodziny.

Na przestrzeni ostatnich lat nastąpił znaczący wzrost zapotrzebowania na świadczenie pracy socjalnej przez pracowników socjalnych ośrodka pomocy społecznej dla osób i rodzin, które w coraz większym stopniu narażone są na różnego rodzaju problemy, których osoby i rodziny nie są w stanie samodzielnie pokonać, prowadzące do zaburzenia prawidłowego funkcjonowania w rodzinie i społeczeństwie.

Praca socjalna w rozumieniu ustawy o pomocy społecznej to działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.

Wykres 1. Najczęstsze powody przyznawania pomocy w latach 2022-2024

III. 2. Charakterystyka rodzin i osób korzystających z innych form wsparcia.

Wsparcie dla rodzin z dziećmi obejmuje szereg programów między innymi takich jak:

- ✓ Program Rodzina 800+ czyli świadczenie wychowawcze, które przysługuje na każde dziecko, bez względu na dochody w rodzinie i ma na celu częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Świadczenie jest realizowane przez ZUS.
- ✓ Program „Dobry Start” czyli jednorazowe wsparcie dla wszystkich uczniów rozpoczynających rok szkolny. Rodziny otrzymają świadczenie bez względu na dochód. Świadczenie jest realizowane przez ZUS.
- ✓ Zasiłek rodzinny i dodatki, wypłacane są przez gminy jako zadanie zlecone. Świadczenia te uzależnione jest od kryterium dochodowego, które od wielu lat nie było waloryzowane.
- ✓ Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka (becikowe). Wypłacane jest przez gminy jako zadanie zlecone. Świadczenie to uzależnione jest od kryterium dochodowego.
- ✓ Świadczenie rodzicielskie przysługujące osobom, które nie otrzymują zasiłku macierzyńskiego lub uposażenia macierzyńskiego. Wypłacane jest przez gminy jako zadanie zlecone. Świadczenie to wypłacane jest bez kryterium dochodowego.
- ✓ „Babciowe” gdzie opiekunowie dzieci w wieku od 1. do 3. roku życia mogą ubiegać się o wypłatę tzw. babciowego. W zależności od potrzeb każda rodzina ma możliwość wyboru jednej z trzech opcji wsparcia: „Aktywni rodzice w pracy”, „Aktywnie w żłobku” lub „Aktywnie w domu” Świadczenie jest realizowane przez ZUS.
- ✓ Stypendia wypłacane przez gminy na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty. Świadczenie to uzależnione jest od kryterium dochodowego.

Systemowe wsparcie dla rodzin z dziećmi uzupełnione jest przez szereg innych działań, które mają pomóc rodzinie w sytuacji gdy rodzina nie radzi sobie z wymaganiami często z uwagi na chorobę, niepełnosprawność, niedostosowanie społeczne, przemoc czy inne czynniki.

Na podstawie zgromadzonych danych w tym z placówek oświatowych z terenu gminy, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, dokonano zestawienia form wsparcia dla rodzin objętych pomocą i wsparciem w latach 2022 – 2024 co przedstawiono w postaci tabelarycznej.

Tabela 5. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń i wsparcia instytucjonalnego w latach 2022 – 2024

Liczba rodzin	2022	2023	2024
Liczba rodzin pobierających świadczenia rodzinne	191	173	163
Liczba rodzin pobierających zasiłek rodzinny, w tym:	76	60	44
na jedno dziecko	19	17	12
na dwoje dzieci	25	24	19
na troje dzieci	19	9	8
na czworo i więcej dzieci	13	10	5
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń opiekuńczych w tym			
świadczenie pielęgnacyjne	48	50	46
zasiłek pielęgnacyjny	106	114	118
Liczba rodzin otrzymujących świadczenie z funduszu alimentacyjnego	14	11	10
Liczba osób uprawnionych do świadczenia z funduszu alimentacyjnego	24	17	14
Liczba uczniów którym wypłacono stypendium	28	33	28
Liczba rodzin korzystających ze usług opiekuńczych oraz programów Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością, Opieka wychnieniowa	29	33	46
Liczba dzieci w rodzinach korzystających z usług opiekuńczych oraz programów AOON i OW,	7	6	5
Liczba osób/rodzin/dzieci korzystających z poradnictwa specjalistycznego w tym:	208	230	312
Punkt Informacyjny w Gilowicach	22	27	28
Szkoła Podstawowa w Gilowicach	76	84	160
Szkoła Podstawowa w Rychwałdzie	110	119	124
Działania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie/ przemocy domowej			
- liczba prowadzonych niebieskich kart	16	18	16
- liczba grup roboczych, diagnostyczno - pomocowych	17	48	76
- liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem	22	12	7

źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gilowicach

IV. Zadania gminy w zakresie wspierania rodziny i systemie pieczy zastępczej

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, określiła obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, który spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej.

Stosownie do art. 176 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do

zadań własnych gminy należy:

- ✓ opracowanie i realizacja 3 – letnich gminnych programów wspierania rodziny,
- ✓ tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
- ✓ tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
  - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
  - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
  - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci.
- ✓ finansowanie :
  - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
  - b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust.2, ponoszonych przez rodziny wspierające:
- ✓ współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadapcyjnym,
- ✓ sporządzanie, zgodnie ze wzorami udostępnionymi drogą elektroniczną przez ministra właściwego do spraw rodziny, sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego,
- ✓ prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej zamieszkałego na terenie gminy.

Wsparcie rodziny winno polegać w szczególności na: wzmocnieniu roli i funkcji rodziny, rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczej rodziny, podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny, pomocy w integracji, przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny.

Praca z rodziną powinna być prowadzona w szczególności w formie:

- ✓ konsultacji i poradnictwa specjalistycznego,
- ✓ terapii i mediacji,
- ✓ usług dla rodzin z dziećmi, w tym opiekuńczych i specjalistycznych,
- ✓ pomocy prawnej, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego,

- ✓ organizowania dla rodzin spotkań (grup wsparcia, grup samopomocowych).

W celu ochrony autonomii rodziny przed nieuprawnioną i nadmierną ingerencją struktur państwa ustawodawca wskazał szereg zasad, jakimi powinny się kierować podmioty odpowiedzialne za realizację zadań z zakresu wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej. Stosując ustawę powinny mieć one na względzie podmiotowość dziecka i rodziny oraz prawo dziecka do:

- ✓ wychowania w rodzinie, a w razie konieczności wychowywania dziecka poza rodziną,
- ✓ do opieki i wychowania w rodzinnych formach pieczy zastępczej, jeśli jest to zgodne z dobrem dziecka,
- ✓ powrotu do rodziny,
- ✓ utrzymywania osobistych kontaktów z rodzicami, z wyjątkiem przypadków, w których sąd zakazał takich kontaktów,
- ✓ stabilnego środowiska wychowawczego,
- ✓ kształcenia, rozwoju uzdolnień, zainteresowań i przekonań oraz zabawy i wypoczynku,
- ✓ pomocy w przygotowaniu do samodzielnego życia,
- ✓ ochrony przed arbitralną lub bezprawną ingerencją w życie dziecka,
- ✓ informacji i wyrażania opinii w sprawach, które go dotyczą, odpowiednio do jego wieku i stopnia dojrzałości,
- ✓ ochrony przed poniżającym traktowaniem i karaniem,
- ✓ poszanowania tożsamości religijnej i kulturowej,
- ✓ dostępu do informacji dotyczących jego pochodzenia.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej dała gminom możliwość przeciwdziałania niekorzystnym zjawiskom poprzez wspieranie rodzin, w tym m.in. przez asystenta rodziny. Asystentura jest pogłębioną, systematyczną pracą środowiskową. Zadaniem asystenta rodziny jest udzielenie wsparcia rodzinie, w podejmowanych wysiłkach zmierzających do zaspokojenia danych potrzeb i takie wzmocnienie aby w przyszłości rodzina samodzielnie potrafiła rozwiązywać trudności życia codziennego. Należy podkreślić fakt, iż asystent rodziny nie pracuje jedynie z rodzinami biologicznymi mającymi problemy opiekuńczo-wychowawcze i zagrożonymi odebraniem dziecka, ale również z rodzinami, którym ograniczono już prawa rodzicielskie poprzez umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej.

Do zadań asystenta rodziny należy w szczególności:

- ✓ opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym,

- ✓ opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej,
- ✓ udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego,
- ✓ udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych,
- ✓ udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych,
- ✓ udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi,
- ✓ wspieranie aktywności społecznej rodzin,
- ✓ motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych,
- ✓ udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej,
- ✓ motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych,
- ✓ udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych,
- ✓ podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin,
- ✓ prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci,
- ✓ realizacja zadań określonych w ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem" ,
- ✓ prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną,
- ✓ dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku, i przekazywanie tej oceny,
- ✓ monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną,
- ✓ sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach,
- ✓ współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny,
- ✓ współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą diagnostyczno - pomocową, o których mowa w art. 9a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną.

Realizując swoje zadania, asystent systematycznie współpracuje z: pracownikami

socjalnymi, pedagogami szkolnymi, wychowawcami klas, kuratorami zawodowymi, dzielnicowymi, a także służbą zdrowia i innymi instytucjami niezbędnymi do prawidłowego i kompleksowego wspierania rodziny. Aktualnie Ośrodek Pomocy Społecznej w Gilowicach zatrudnia na podstawie umowy cywilno -prawnej 1 asystenta rodziny.

Tabela 6. Rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny w latach 2016-2024*:

Rodziny	Rok								
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Ogółem	9	11	10	10	12	10	13	10	10
postanowienie sądu rodzinnego	0	5	5	4	6	8	11	7	7
O liczbie dzieci:									
1	1	4	3	2	2	1	4	5	3
2	1	2	2	5	6	5	6	4	6
3	3	2	3	2	1	3	3	1	1
4 i więcej	4	3	2	0	1	1	0	0	0
Zakończenie współpracy ze względu na									
ogółem	1	1	1	2	1	0	5	0	2
osiągnięcie celów	0	1	1	1	1	0	1	0	0
zaprzerwanie współpracy przez rodzinę	1	0	0	1	0	0	2	0	2
brak efektów	0	0	0	0	0	0	2	0	0
zmianę metody pracy	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gilowicach

* w liczbie dzieci uwzględniono dzieci pochodzące z danej rodziny przebywające w pieczy zastępczej gdzie jednym z celów pracy jest powrót dziecka do rodziny biologicznej.

Zapotrzebowanie na wsparcie asystenta rodziny utrzymuje się na zbliżonym poziomie. Wnioskować można, że okres przymusowej izolacji wywołanej stanem epidemicznym uzewnętrznił problemy rodzin niewydolnych wychowawczo co wpłynęło na wzrost liczby rodzin objętych wsparciem asystenta. Od 2017 roku część rodzin zobowiązania jest do współpracy z asystentem rodziny postanowieniami Sądów Rodzinnych. Pozostałe rodziny zostały objęte asystenturą na wniosek pracownika socjalnego. W wyniku dysfunkcji, które dotyczą rodziny dochodzi do sytuacji kryzysowych, kiedy należy zabezpieczyć dobro małoletnich dzieci poprzez umieszczenie w pieczy zastępczej.

Asystent pracuje w rodzinach z dziećmi, jak również w rodzinach gdzie dzieci zostały umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej.

Zakończenie współpracy z asystentem nastąpić może na skutek: osiągnięcia założonych celów, zaprzestanie współpracy przez rodzinę, brak efektów, zmianę metody pracy.

W badanym okresie zakończono współpracę z 13 rodzinami w tym 5 rodzin osiągnęło założone cele, 6 rodzin zaprzestało współpracy z asystentem (z uwagi na przykład na zmianę miejsca zamieszkania, osiągnięcia przez dziecko pełnoletniości lub odmowę współpracy), u 2 rodzin zakończono współpracę z uwagi na brak efektów.

W przypadku zaprzestania współpracy z asystentem ze względu na odmowę współpracy lub na brak efektów często dzieci z tych rodzin przechodzą procedurę umieszczenia w pieczy zastępczej.

W przypadku całkowitego braku zasobów, możliwości, zaangażowania rodziców biologicznych w odzyskanie praw rodzicielskich, którą to sytuację bada i ocenia Sąd Rodzinny, dzieci przechodzą procedurę adopcyjną. W badanym okresie 4 dzieci z gminy Gilowice została adoptowana.

Tabela 7. Liczba dzieci przebywających w systemie pieczy zastępczej w latach 2016-2024:

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej	7	7	6	8	8	10	6	3	3

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gilowicach

Z dniem 1 stycznia 2017 r. weszła w życie ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodziny „Za życiem” określająca uprawnienia kobiet w ciąży i rodzin do wsparcia w zakresie dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej, a także instrumentów polityki na rzecz rodziny.

Ustawa zakłada realizację wsparcia kobiet w ciąży i rodzin m.in. poprzez:

- ✓ zapewnienie dostępu do informacji w zakresie rozwiązań wspierających rodziny oraz kobiety w ciąży;
- ✓ zapewnienie kobietom w ciąży dostępu do diagnostyki prenatalnej,
- ✓ zapewnienie dostępu do poradnictwa w zakresie rozwiązań wspierających rodzinę,
- ✓ zapewnienie jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu w kwocie 4.000zł.,
- ✓ zapewnienie odpowiednich świadczeń opieki zdrowotnej dla dziecka, ze szczególnym uwzględnieniem dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

V. Zasoby gminy

W Gminie wiejskiej Gilowice funkcjonują instytucje i organizacje, realizujące zadania na rzecz dziecka i rodziny. Stanowią one swoisty kapitał umożliwiający prowadzenie szerokiego, instytucjonalnego i interdyscyplinarnego wsparcia dla rodzin. Zasoby instytucjonalne gminy Gilowice działające na terenie gminy na rzecz dziecka i rodziny przedstawia Tabela nr 8.

TABELA 8. INSTYTUCJE REALIZUJĄCE DZIAŁANIA NA RZECZ DZIECKA I RODZINY:

LP.	NAZWA PLACÓWKI	RODZAJ DZIAŁALNOŚCI
1.	Urząd Gminy Gilowice	Dowozy dzieci niepełnosprawnych. Pomoc materialna dla uczniów.
2.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gilowicach	Praca socjalna, pomoc finansowa i rzeczowa z zakresu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego, świadczenia wychowawczego, dożywianie dzieci w szkołach, specjalistyczne poradnictwo, aktywizacja społeczno-zawodowa, usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze, wsparcie asystenta rodziny, finansowanie pieczy zastępczej, realizacja zadania Karta Dużej Rodziny
3.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gilowicach	Wsparcie psychologiczne, przeciwdziałanie problemom dotyczącym nadużywania alkoholu i narkotyków w rodzinach, podejmowanie działań zmierzających do podjęcia leczenia przez osoby uzależnione, pomoc terapeutyczna uzależnionym i ich rodzinom poprzez grupy wsparcia i grupy samopomocy, współfinansowanie różnych form spędzania czasu wolnego i imprez sportowych.
4.	Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy domowej w Gilowicach	Wsparcie i pomoc rodzinom w przezwyciężaniu problemu przemocy, przeciwdziałanie przemocy domowej, monitorowanie rodzin z tym problemem, specjalistyczne poradnictwo oraz kierowanie ofiar i sprawców do uczestnictwa w programach korekcyjno- edukacyjnych.
5.	Placówki służby zdrowia z terenu gminy Gilowice	Działalność w zakresie profilaktyki i opieki zdrowotnej.
6.	Placówki oświatowe z terenu gminy Gilowice	Działalność edukacyjno-wychowawcza, rozwój sportu, organizowanie wypoczynku, wsparcie psychologiczno-pedagogiczne dla rodziców i dzieci,
7.	Gminny Ośrodek Kultury w Gilowicach	Rozwój kultury oraz sportu, prowadzenie zajęć dla dzieci, młodzieży oraz dorosłych, organizowanie imprez kulturalnych i sportowych
8.	Gminna Biblioteka Publiczna	Realizuje potrzeby czytelnicze dzieci i dorosłych,

		prowadzi zajęcia upowszechniające.
9.	Inne	W działania na rzecz rodziny włączają się również niepubliczne placówki opieki nad dziećmi do lat 3, niepubliczne przedszkola, organizacje pozarządowe – stowarzyszenia, parafie, jednostki OSP, kluby sportowe i inne.

VI. Analiza SWOT

Analiza SWOT to jedna z najpopularniejszych technik analitycznych, służąca do porządkowania informacji. Skupia się ona głównie na odpowiedzi na pytania: „Czy obecny stan zasobów gminy stanowi silną czy słabą stronę, tzn. czy jest czynnikiem ułatwiającym, czy utrudniającym rozwój?, „Jakie szanse i zagrożenia dla gminy płyną z jej kontaktów z bliższym lub dalszym otoczeniem?”. Analiza tych czynników pozwala na ocenę, jaki typ działań jest najbardziej użyteczny w osiągnięciu założonych celów. Jakościowa analiza obecnej sytuacji rodziny, dziecka i systemu wspierania rodziny oraz prawdopodobnej przyszłej sytuacji pozwala na ukierunkowanie działań w ten sposób, by sprzyjały one osiągnięciu założonego celu.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
1. Doświadczenie lokalnych instytucji w pracy z rodzinami przeżywającymi trudności opiekuńczo wychowawcze, realizacja licznych działań nakierowanych na wsparcie rodziny.	1. Niewystarczająca motywacja oraz zaangażowanie rodzin do współpracy w zakresie poprawy wypełniania funkcji rodzicielskich.
2. Wypracowany system współpracy międzyinstytucjonalnej w związku z działaniami Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych, o których mowa w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.	2. Niewystarczająca aktywność społeczności lokalnej w zakresie podejmowania działań skierowanych na wspieranie rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.
3. Dysponowanie specjalistyczną kadrą świadczącą pomoc na rzecz rodziny.	3. Duże obciążenie kadry świadczącej pomoc na rzecz rodziny.
4. Istniejąca na terenie gminy infrastruktura społeczno-sportowo - kulturalna dająca możliwości do aktywności społeczno- sportowo - kulturalnej rodzin.	4. Niewystarczające zainteresowanie oferta szczególnie rodzin wymagających wsparcia.
5. Systematyczne podnoszenie kompetencji zawodowych przez specjalistów realizujących działania na rzecz wspierania rodziny	5. Niewystarczająca gotowość rodzin do zmiany stylu życia.
6. Wspieranie rodzin przeżywających trudności w	6. Niewystarczające zaangażowanie oraz brak

wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez zatrudnienie asystenta rodziny.	konsekwencji ze strony rodzin objętych wsparciem asystenta.
7. Istniejąca na terenie gminy możliwość korzystania z poradnictwa specjalistów.	7. Niska motywacja rodzin do korzystania z pomocy specjalistycznej, stereotypowe postawy wobec korzystania z pomocy specjalistycznej.

l.p	SZANSE	ZAGROŻENIA
1.	Wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę.	Rozpad związków: rozwody, separacje. Nieumiejętność komunikowania się, rozwiązywania konfliktów.
2.	Edukacja rodziców, wzmocnienie roli opiekuńczo-wychowawczej.	Wzrost kosztów utrzymania rodzin.
3.	Realizacja rządowych programów i możliwość pozyskiwania środków finansowych.	Zatrudnienie poza miejscem zamieszkania bądź wymagające pełnej dyspozycyjności.
4.	Rosnące wsparcie finansowe dla rodzin o charakterze socjalnym.	Zjawisko przemocy rówieśniczej i agresji, a także autoagresji wśród dzieci i młodzieży.
5.	Podnoszenie kompetencji osób pracujących z rodzinami.	Nasilenie negatywnych zjawisk: alkohol, środki odurzające, Internet, nadużywanie socjal mediów
6.	Zwiększenie wiedzy mieszkańców na temat przeciwdziałania uzależnieniom, przemocy domowej i cyberprzemocy.	Niskie zaangażowanie się rodzin w realizowane działania.
7.	Możliwość realizowania programów profilaktycznych w placówkach oświatowych.	Niepewność finansowania działań (niestabilność, ograniczone środki finansowe).
8.	Rozpowszechnianie i promowanie działań wspierających rodziny.	Wypalenie zawodowe pracowników.

VII. Odbiorcy Programu

Program Wsparcia Rodziny w Gminie Gilowice na lata 2025-2027 skierowany jest do rodzin mieszkających na terenie Gminy Gilowice. Do realizacji celów programu przyjęto definicję rodziny, która została wskazana w art. 6 pkt 14 ustawy o pomocy społecznej określającym rodzinę, jako „osoby spokrewnione lub niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące”. Zauważyć należy, iż rozumienie to nie wymaga występowania instytucjonalnej formy małżeństwa czy więzi pokrewieństwa, zatem rodziną nazwaną zostaną wszystkie osoby wykazujące znamiona pozostawania we wspólnym gospodarstwie domowym. Adresatami programu są przede wszystkim rodziny wychowujące dzieci, w tym w szczególności rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, rodziny o trudnej sytuacji materialno-bytowej, rodziny zagrożone ubóstwem, dotknięte przemocą, jak również rodziny, którym została ograniczona lub odebrana władza rodzicielska poprzez umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej. Gminny Program Wsparcia Rodziny skierowany jest głównie do rodzin dysfunkcyjnych, jednakże wsparciem objęte zostaną także rodziny, które na skutek różnych sytuacji życiowych, znalazły się w sytuacji wymagającej udzielenia pomocy przez placówki i instytucje, prowadzące działania na rzecz wspierania rodziny.

Program głównie kierowany jest do:

- rodzin znajdujących się w sytuacjach kryzysowych i zagrożonych kryzysem, w których występują: ubóstwo, bezrobocie, uzależnienia oraz inne negatywne zjawiska,
- rodzin dotkniętych przemocą,
- rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- rodzin wielodzietnych,
- rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym,
- małoletnich matek,
- rodzin niepełnych,
- rodzin wychowujących dzieci w wieku 0-5 lat,
- rodzin zmagających się z trudnościami wychowania dzieci w wieku dojrzewania,
- rodzin naturalnych, w związku z umieszczeniem dziecka w pieczy zastępczej.

VIII. Cele i zadania programu

Cel główny programu:

Zapewnienie kompleksowego wsparcia dzieciom i rodzinie, ze szczególnym uwzględnieniem rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych w Gminie Gilowice.

Cel szczegółowy 1:

Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny.

Cel szczegółowy 2:

Wspieranie rodzin dysfunkcyjnych w prawidłowym funkcjonowaniu i wypełnianiu obowiązków opiekuńczo – wychowawczych.

Adresatami niniejszego programu są dzieci i rodziny przeżywające trudności w sferze opiekuńczo-wychowawczej.

Wszystkie dzieci wymagają ochrony ich praw i wolności oraz pomocy dla zapewnienia harmonijnego rozwoju i przyszłej samodzielności życiowej. Szczególnej uwagi wymagają dzieci i młodzież z rodzin niewydolnych wychowawczo. Dysfunkcje rodziny, spowodowane w głównej mierze uzależnieniami, przyczyniają się do powstawania znacznych strat rozwojowych dzieci żyjących w tych rodzinach. Niewydolność rodziców zaburza zaspokajanie podstawowych potrzeb rozwojowych dziecka, prowadzi między innymi do niepowodzeń szkolnych oraz izolacji społecznej.

<u>Cel szczegółowy 1.</u> <u>Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny</u>	
Zadania	Wskaźniki realizacji działań
1) zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej ubogim rodzinom znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej. - zabezpieczenie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych	- liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, - liczba dzieci w rodzinach objętych pomocą społeczną, - liczba rodzin korzystających ze usług opiekuńczych, - liczba dzieci w rodzinach korzystających z usług opiekuńczych,
2) objęcie dożywianiem dzieci tego wymagających	- liczba dzieci korzystających z posiłków,
3) monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych	- liczba rodzin objętych pracą socjalną, - liczba dzieci z rodzin objętych pracą socjalną,
4) objęcie rodzin dysfunkcyjnych profesjonalną pomocą, w tym m.in. kierowanie do Poradni Psychologicznych, Placówek Wychowawczo Zawodowych, PCPR-ów	- liczba osób/rodzin/dzieci korzystających z poradnictwa specjalistycznego,

5) zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym	- liczba dzieci umieszczonych w poszczególnych ośrodkach, - wysokość środków przeznaczonych na pokrycie pobytu dzieci w placówkach,
6) objęcie wsparciem rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym	- liczba rodzin korzystających z jednorazowego świadczenia w wys. 4.000 zł, - liczba rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym korzystających z asystenta, - liczba rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym korzystających z pomocy materialnej/usługowej.
Cel szczegółowy 2. Wspieranie rodzin dysfunkcyjnych w prawidłowym funkcjonowaniu i wypełnianiu obowiązków opiekuńczo – wychowawczych.	
Zadania	Wskaźniki realizacji działań
1) przeciwdziałanie przemocy i alkoholizmowi, narkomanii w rodzinie, podejmowanie działań w zakresie poprawy sytuacji rodzin dotkniętych przemocą i rozwiązywanie sytuacji kryzysowych, 2) współpraca z kuratorami sądowymi, policją, szkołami, placówkami wsparcia dziennego, świetlicami środowiskowymi w celu wypracowania wspólnych działań profilaktycznych	- liczba podjętych działań, - liczba osób objętych wsparciem,
2) zapewnienie dostępności poradnictwa specjalistycznego i wsparcia psychologicznego oraz organizowanie i informowanie o miejscach pomocy dla rodzin dysfunkcyjnych w tym: a) działania profilaktyczne w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom dzieci i młodzieży. b) programy korekcyjno – edukacyjne dla sprawców przemocy. c) poradnictwo specjalistyczne dla ofiar przemocy.	- liczba instytucji świadczących poradnictwo specjalistyczne, - liczba przekazów informujących o miejscach pomocy,
3) działania aktywizujące zawodowo i społecznie na rzecz rodzin, w których opiekunowie pozostają bez pracy, w ramach projektów w tym współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej.	- liczba osób i rodzin objętych projektem, - liczba i rodzaj udzielonego wsparcia,
4) umożliwienie funkcjonowania na terenie gminy rodzin wspierających.	- liczba rodzin wspierających,
5) monitorowanie środowisk zagrożonych kryzysem, w tym niewydolnych wychowawczo, w których występują problemy przemocy, uzależnień	- liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach objętych monitoringiem,
6) w zależności od zdiagnozowanych potrzeb – zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych wsparcia asystenta rodziny.	- liczba rodzin, którym przydzielono asystenta, - liczba asystentów pracujących na rzecz mieszkańców gminy.

Program realizowany będzie przez Gminę Gilowice we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi.

IX. Realizatorzy Programu

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2025 – 2027 będzie realizowany przez następujące podmioty:

- ✓ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (koordynator Programu),
- ✓ Urząd Gminy,
- ✓ Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- ✓ Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Gilowice,
- ✓ Placówki oświatowe,
- ✓ Gminny Ośrodek Kultury.

Realizatorzy Programu winni przy realizacji zadań wynikających z Programu współpracować z innymi podmiotami takimi jak:

- ✓ Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Żywcu,
- ✓ Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Żywcu,
- ✓ Punkt Konsultacyjno – Terapeutyczny,
- ✓ Organizacje pozarządowe zajmujące się dzieckiem i rodziną,
- ✓ Sąd (kuratorzy zawodowi i społeczni),
- ✓ Komisariat Policji,
- ✓ Kościoły i związki wyznaniowe,
- ✓ Prokuratura,
- ✓ Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

X. Źródła finansowania Programu

Zakłada się, że Program finansowany będzie ze środków:

- 1) budżetu Gminy,
- 2) budżetu Państwa w ramach dotacji na dofinansowanie zadań własnych gminy z zakresu realizacji zadań wspierania rodziny oraz systemu pieczy zastępczej,
- 3) innych funduszy, programów i źródeł.

XI. Monitoring i ewaluacja Programu

Monitoring i ewaluacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Gilowice na lata 2025-2027 będzie realizowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gilowicach. Przedmiotem ewaluacji Programu będzie skuteczność podejmowanych działań w oparciu o analizę osiągniętych wskaźników realizacji zadań. Monitoring pozwoli na analizę i

ocenę zebranych informacji, planowanie dalszych działań oraz doskonalenie dotychczas realizowanych. Dla skutecznej realizacji założonych w programie działań, prowadzenia ewaluacji i monitoringu realizacja Programu winna opierać się na stałej współpracy pomiędzy instytucjami, innymi podmiotami oraz organizacjami.

Realizatorzy zadań, wskazani w niniejszym Programie, zobowiązani są do przekazywania informacji i danych, niezbędnych do opracowania rocznych sprawozdań z realizacji Programu, Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Gilowicach, jako instytucji koordynującej realizację Programu i odpowiedzialnej za przygotowanie rocznych sprawozdań z realizacji Programu. Zgodnie z art. 179 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w terminie do dnia 31 marca każdego roku Wójt Gminy Gilowice składa Radzie Gminy Gilowice roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań. Monitoring i ewaluacja odbywać się będzie na podstawie sporządzonej sprawozdawczości z wykonywanych działań oraz analizy zebranych danych dotyczących zrealizowanych w ramach Programu działań podejmowanych przez podmioty zaangażowane w jego realizację. Ocena skuteczności będzie dokonywana głównie w oparciu o analizę założonych wskaźników. Informacje te będą przedkładane Radzie Gminy Gilowice do dnia 30 kwietnia każdego roku za rok poprzedni.

XII. Spodziewane rezultaty programu

Spodziewanymi rezultatami realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Gilowice w latach 2025-2027 są:

1. Poprawienie funkcjonowania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej.
2. Podniesienie poziomu kompetencji wychowawczych i rodzicielskich, zwiększenie motywacji i aktywności własnej rodziców o podejmowania pozytywnych zmian.
3. Zwiększenie wsparcia terapeutycznego, psychologicznego, prawnego i socjalnego dla rodzin w tym okresach przymusowej izolacji.
4. Zapobieżenie wykluczeniu społecznemu dzieci z rodzin znajdujących się trudnej sytuacji materialnej.
5. Zwiększenie wykorzystania własnych zasobów przez rodziny.
6. Ograniczenie liczby dzieci umieszczanych w różnych formach pieczy zastępczej.
7. Podniesienie jakości usług świadczonych przez podmioty realizujące Program.
8. Propagowanie aktywnych form spędzania czasu wolnego, rozwijania zainteresowań wśród dzieci, młodzieży i ich rodziców.
9. Zwiększenie ilości programów, projektów realizowanych na rzecz dziecka i rodziny.

10. Zwiększenie koordynacji działań instytucji i organizacji społecznych na poziomie lokalnym oraz pełniejsze wykorzystanie społecznego potencjału.